

L10N JOURNAL: TRANSLATION IN SOFTWARE, SOFTWARE IN TRANSLATION

Daniel Lančarič

Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave

L10N Journal: Translation in Software, Software in Translation, ISSN 2730-0757
<https://l10njournal.net/index.php/home/issue/view/3>

Pri slove „lokalizácia“ nám väčšinou automaticky napadnú významy ako „umiestnenie“, „určenie miesta“ alebo „obmedzenie“. Odborníkom v informatike môže prísť zasa na um spojitosť s prispôbovaním softvéru miestnemu prostrediu alebo kultúre. Od začiatku tohto tisícročia si však slovo lokalizácia upevňuje svoje miesto aj v oblasti translatológie, keďže v procese lokalizácie sa preklad jazykovo a kultúrne upravuje podľa reálií cieľového jazyka tak, aby čitateľ preloženého textu nadobudol dojem, že ide o jeho pôvodnú verziu. Prekladateľ – lokalizátor musí v texte lokalizovať všetko, čo je špecifické pre konkrétnu kultúru a prispôbovať jazyk miestnym zvyklostiam a tradíciám. Iný právny systém jazyka si napríklad vyžaduje lokalizáciu zákonov, iný metrický systém zasa potrebuje lokalizáciu merných jednotiek. Nezriedka je pri lokalizácii potrebné východiskový text aj graficky a štylisticky prispôbiť podmienkam cieľového jazyka.

Keďže je lokalizačný proces pomerne zložitý, prekladateľ musí ovládať oba jazyky na vysokej úrovni, potrebuje sa neustále vzdelávať, ale aj zdieľať skúsenosti iných prekladateľov. Odborné a vedecké lingvistické rozpravy o lokalizácii sú teda nesmierne prínosné. O lokalizácii sa pomerne živo diskutuje aj na stránkach nového medzinárodného časopisu *L10N Journal: Translation in Software, Software in Translation*, ktorý svoje prvé dve čísla venoval problematike rôznych oblastí lokalizácie videohier na Slovensku.

Prvé číslo časopisu má názov *Slovak Research on Localization 1* (2022) a obsahuje štyri príspevky. Autormi prvého príspevku, *Lokalizácia a jej miesto v translatológii*, sú Marián Kabát a Mária Koscelníková. Vychádzajúc z viace-

rých súčasných aj starších zdrojov o teórii lokalizácie a prekladu, autori definujú a zovšeobecňujú pojem lokalizácie, stanovujú jej hranice a prezentujú výskum lokalizácie na Slovensku a v zahraničí od 90. rokov 20. storočia až po súčasnosť.¹

Terminologická variabilita v lokalizačných projektoch je názov ďalšieho príspevku od Veroniky Litvíkovej. Autorka v ňom porovnáva niektoré domáce a zahraničné práce zamerané na procesy globalizácie, internalizácie, lokalizácie a prekladu, sústreďuje sa aj na problematiku terminologickej nejednoznačnosti v oblasti firemného jazyka a firemnej identity. Vo svojom výskume sa pokúša zistiť preferencie používateľov variabilných termínov v kontexte, čím poukazuje na rôznorodosť softvérovej terminológie a jej vplyv na lokalizáciu.²

Diana Pavlíková je autorkou v poradí tretieho príspevku pod titulom *Porovnanie humánneho prekladu a posteditácie strojového prekladu*, v ktorom porovnáva ľudský preklad s posteditáciou strojového prekladu. Prostredníctvom experimentu na študentoch magisterského štúdia v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo v jazykovej kombinácii s angličtinou na Univerzite Komenského sa zároveň pokúša identifikovať kvalitatívnu a časovú efektívnosť jednotlivých procesov prekladu.³

Štvrtý príspevok má názov *Transkreácia reklamných sloganov*. Autorka, Nikola Ácsová, teoreticky spracúva informácie o transkreácii a analyzuje reklamné slogany, ktoré prešli transkreáciou z angličtiny do slovenčiny. Po syntetizácii základných pojmov, ako sú ekvivalencia, skopos a prekladateľský princíp, vysvetľuje termín transkreácie v translatológii. V ďalšej časti potom rozoberá špecifické jazykové a stylistické prostriedky používané v reklamnej tvorbe. Napokon sa podujíma na analýzu stylistických rečových figúr v ôsmich vybraných sloganoch, ktoré prešli procesom transkreácie.⁴

Druhé číslo časopisu, *Slovak Research on Localization 2* (2022), obsahuje tri príspevky a jeden rozhovor. Prvý príspevok má názov *Špecifiká a preklad videoherného žánru MMORPG*. Deskriptívnou metódou v ňom autorka, Linda Janíková, predstavuje hlavné črty videohry World of Warcraft a analyzuje prvky,

¹ Kabát, M., & Koscelníková, M. (2022) Lokalizácia a jej miesto v translatológii. *L10N Journal*, 1(1), 4 – 26. Retrieved from <https://l10njournal.net/index.php/home/article/view/11>

² Litvíková, V. (2022). Terminologická variabilita v lokalizačných projektoch. *L10N Journal*, 1(1), 27 – 63. Retrieved from <https://l10njournal.net/index.php/home/article/view/8>

³ Pavlíková, D. (2022) Porovnanie humánneho prekladu a posteditácie strojového prekladu. *L10N Journal*, 1(1), 64–101. Retrieved from <https://l10njournal.net/index.php/home/article/view/7>

⁴ Ácsová, N. (2022) Transkreácia reklamných sloganov. *L10N Journal*, 1(1), 102 – 127. Retrieved from <https://l10njournal.net/index.php/home/article/view/10>

ktoré sú predmetom lokalizácie. Hlavným cieľom je preskúmať vybranú terminológiu videohier a poskytnúť námet pre budúce spôsoby ich lokalizácie.⁵

Intertextovosť a kultúrne špecifiká pri lokalizácii videohier, tak znie titulok druhého príspevku od Kataríny Bodišovej. Autorka v ňom opisuje rôzne druhy intertextovosti a kultúrnych špecifik vo videohrách. Venuje sa aj procesu úplného kreatívneho prepísania textu so zachovaním pôvodného zámeru, tzv. transkripcii, ktorá hrá kľúčovú úlohu v procese videohernej lokalizácie.⁶

V treťom príspevku, *Lokalizácia a preklad webovej lokality Habitica*, sa Nikol Daňová podrobne venuje webovej stránke Habitica a ponúka všeobecnejší náhľad do procesu lokalizácie prekladu webovej lokality s prvkami gamifikácie. Zaoberá sa krokmi prekladateľa v procese lokalizácie a obsahovými špecifikami prekladu z angličtiny do slovenčiny.⁷

Na záver je uverejnený *Rozhovor o komunitnej lokalizácii na Slovensku*, ktorý uskutočnil Milan Velecký, študent študijného programu translatológia na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v rámci svojej bakalárskej práce na jar roku 2022. Respondentom bol Mário Csaplár, ktorý sa dlhé roky venuje komunitnej lokalizácii a ktorý odpovedal na otázky ku konkrétnym problémom skúmanej lokalizácie.⁸

Okrem vedeckých článkov teda časopis prijíma aj rozhovory s odborníkmi na lokalizáciu a preklad. Súčasťou jednotlivých čísel však môžu byť aj recenzie literatúry a epizodických rubriek. Z webovej stránky časopisu sa dozvedáme, že redakcia uvíta aj texty o aplikáciách pre mobilné zariadenia, štúdie k problematike strojového prekladu a následnej úpravy, nástrojov CAT a LMT, ale aj terminológie a správy terminológie. Prispieť možno aj informáciami o školeniach, kritikou a inými témami z oblasti sociológie či etiky v preklade.

Netematické pravidelné čísla časopisu *Software in Translation* vychádzajú dvakrát ročne vo vydavateľstve STIMUL. Ponúkajú širokú platformu pre vedecké diskusie o softvérovom preklade a jeho praktickom využívaní. Odbornosť a kvalita časopisu je garantovaná vedeckou radou zostavenou z domácich a zahraničných odborníkov na problematiku prekladu. Šéfredaktorom je Marián Ka-

⁵ Janíková, L. (2022) Špecifiká a preklad videoherného žánru MMORPG. *L10N Journal*, 1(2), 4 – 28. Retrieved from <https://l10njournal.net/index.php/home/article/view/6>

⁶ Bodišová, K. (2022) Intertextovosť a kultúrne špecifiká pri lokalizácii videohier. *L10N Journal*, 1(2), 29 – 41. Retrieved from <https://l10njournal.net/index.php/home/article/view/5>

⁷ Daňová, N. (2022) Lokalizácia a preklad webovej lokality Habitica. *L10N Journal*, 1(2), 42 – 53. Retrieved from <https://l10njournal.net/index.php/home/article/view/9>

⁸ Velecký, M. (2022) Rozhovor o komunitnej lokalizácii na Slovensku. *L10N Journal*, 1(2), 54 – 59. Retrieved from <https://l10njournal.net/index.php/home/article/view/12>

bát, prekladateľ, pedagóg a vedec, ktorý sa dlhodobo akademicky aj prakticky venuje lokalizácii softvérových produktov a novým technológiám v preklade, ako aj vzdelávaniu v oblasti lokalizácie.

Časopis *L10N Journal: Translation in Software, Software in Translation* hodnotíme ako veľmi vydarený počín, ktorý svojím obsahovým zameraním potvrdzuje dôležitosť využívania softvérových zariadení v translačnom procese a zdôrazňuje nevyhnutnosť ich neustáleho skúmania a priebežnej aktualizácie. Prvé pozitívne ohlasy na časopis naznačujú, že zámer zostavovateľov našiel svoju náležitú odozvu.

prof. PhDr. Daniel Lančarič, PhD.
Univerzita Komenského v Bratislave
Filozofická fakulta
Katedra anglistiky a amerikanistiky
Gondova 2
811 02 Bratislava
daniel.lancaric@uniba.sk